

UZASADNIENIE

odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Leżajsk na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031”.

Sporządzono na podstawie art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko /t.j. Dz. U. 2023 poz. 1094 z późn.zm./.

1.Charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 i 47 Ustawy:

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, program ochrony środowiska zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Przedmiotowy dokument definiuje cele i zadania dla najbliższych 8 lat (2024-2031), monitoring realizacji oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie przewidzianych w nim zadań.

Przedmiotowy dokument zawiera:

- wstęp określający cel i zakres opracowania, opis przyjętej metodyki, charakterystykę gminy;
- założenia - spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym, gminnym;
- streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- analizę stanu środowiska na terenie gminy Leżajsk;
- działania mające na celu poprawę jakości środowiska w latach 2021-2022;
- identyfikowane problemy środowiskowe na terenie gminy Leżajsk;
- cele programu, zadania i ich finansowanie;
- system realizacji programu ochrony środowiska;
- analizę oddziaływania na środowisko realizacji programu ochrony środowiska.

2.Stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć:

W dokumencie przewidziane do realizacji zostały zadania inwestycyjne w następujących obszarach interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Do zadań w tych obszarach należą:

- **poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu:** realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, realizacja zadań wynikających z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, modernizacja istniejących źródeł spalania paliw, modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych, w tym realizacja Programu „Czyste Powietrze”, rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączenia budynków indywidualnych do sieci gazowej, prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych, uwzględnienie w planach, rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę połączeń drogowych oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach, poprawę systemu komunikacji zbiorowej, m.in. wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne, budowa, przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych, węzłów multimodalnych, rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg dla rowerów, ciągów pieszo–rowerowych, czyszczenie powierzchni jezdni w okresach bezdeszczowych oraz po okresie zimowym w ciągach ulic głównych gminy, termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych, rozbudowa energooszczędnych systemów oświetlenia budynków i dróg publicznych modernizacja oświetlenia budynków – wymiana na systemy energooszczędne, budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego – zmniejszenie zużycia energii i poprawa jakości i ujednolicenia barwy oświetlenia na terenie gminy, rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii, wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania OZE, realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Leżajsk, Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza;

- **zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego :** kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej oraz ciągów komunikacyjnych, realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, wały ziemne), uspokojenie ruchu na drogach poprzez wprowadzenie ograniczeń prędkości, progi zwalniające oraz inteligentne sterowanie ruchem, Stosowanie rozwiązań technicznych w zakładach przemysłowych lub usługowych, minimalizujące emitowany poziom hałasu, budowa, rozbudowa, modernizacja i przebudowa dróg krajowych, powiatowych i gminnych, wprowadzenie do MPZP zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożeń hałasem (rozgraniczenie terenów o zróżnicowanej funkcji), np.: odsuwanie linii zabudowy od istniejących i potencjalnych źródeł hałasu oraz lokalizacja zabudowy mieszkaniowej na terenach o korzystnym klimacie akustycznym, prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego;

- **utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnych promieniowaniem elektromagnetycznym (PEM):** prowadzenie badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Leżajsk, uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w planach zagospodarowania przestrzennego, prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji), właściwa lokalizacja, modernizacja i poprawne użytkowanie urządzeń oraz instalacji emitujących PEM, przebudowa i modernizacja sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną, edukacja ekologiczna z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM;

- **system zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu:** budowa i modernizacja rowów melioracyjnych i cieków oraz ich bieżące utrzymanie, regulacja potoków i rzek, bieżąca konserwacja urządzeń melioracyjnych i cieków wodnych oraz konserwacja urządzeń i budowli wodnych służących do gromadzenia i odprowadzania, zimowe i letnie utrzymanie drożności wód, budowa, przebudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej, modernizacja budowli przeciwpowodziowych, uwzględnianie w dokumentach planistycznych zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami, przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ochrona zasobów wody poprzez zwiększenie małej retencji wodnej, przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury, wprowadzanie rozwiązań technicznych i technologicznych pozwalających na ograniczenie zużycia wody, ograniczenie zużycia wody w rolnictwie (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recykulacja wody, zamykanie obiegu wody), ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukacja w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych) prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach państwowego monitoringu środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód oraz protekcji gminy przed powodzią i suszą;

- **prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej :** rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę, monitoring gospodarki wodno-ściekowej (badania wód, ścieków, odcieków, wizualizacja, kontrola parametrów ilościowych i jakościowych wód i ścieków), rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej , rozbudowa i modernizacja urządzeń do oczyszczania ścieków komunalnych, budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków;

- **ochrona gleb przed negatywnym działaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimat:** prowadzenie monitoringu jakości gleb, promocja i realizacja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych, rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową, wapnowanie gleb zakwaszonych, dekontaminacja terenów poprzemysłowych, rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym, prowadzenie wykazu historycznie zanieczyszczonych powierzchni ziemi, edukacja ekologiczna, szkolenie rolników w zakresie stosowania środków ochrony roślin i nawożenia, wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych;

- **gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój gminy:** kontrola w zakresie przestrzegania warunków wydanych zezwoleń na zbieranie, przetwarzanie oraz pozwoleń na wytwarzanie odpadów, prowadzenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz selektywnej zbiórki odpadów, egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gminy regulaminu utrzymania czystości i porządku, osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane UMWP i WIOŚ, identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów, modernizacja i budowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Leżajsk, działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródła” oraz edukacja w zakresie minimalizacji produkcji odpadów, działania ukierunkowane na niemarnowanie żywności;

- **zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych:** ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli, kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, ujawnianie złóż kopalin w celu ich ochrony w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, rekultywacja terenów po zakończonym wydobyciu, bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych, monitoring obszarów chronionych, sporządzenie i realizacja planów zadań ochronnych obszarów NATURA 2000, leczenie, pielęgnacja drzewostanów oraz nasadzenia drzew i krzewów, usuwanie roślinności inwazyjnej, uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania i powiększania terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych oraz ograniczenie przeznaczenia terenów zieleni pod zabudowę, odpowiednie ich kształtowanie i rewitalizacja, utrzymanie, wymiana i wprowadzenie zadrzewień przydrożnych i zadrzewień śródpolnych, opieka nad dzikimi i bezdomnymi zwierzętami, ochrona, pielęgnacja i odtwarzanie poprzez nasadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych tworzących korytarze ekologiczne oraz utrzymanie zieleni na terenie gminy, realizacja zapisów Planu Urządzenia Lasu, prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej, zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących

kompleksach leśnych oraz trwałości użytkowania w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej, stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci), zalesianie gruntów, zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności genetycznej i biologicznej, edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów, prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie celów i korzyści trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;

- **ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków:** przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii), wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom, usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku, zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego, nadzór nad logistyką transportową substancji niebezpiecznych, edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.

Wdrożenie zadań określonych w Programie jest konieczne i korzystne dla środowiska naturalnego i jego poszczególnych składników, pośrednio oddziałując również na funkcjonowanie flory i fauny. Podczas realizacji inwestycji liniowych przestrzegane będą zapisy art. 87a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Prace ziemne i inne prace wykonywane ręcznie z wykorzystaniem mechanicznego lub urządzeń technicznych, wykonywane w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa lub w obrębie korzeni lub pędów krzewu przeprowadzane powinny być w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom. Stosowany będzie sprzęt, który w jak najmniejszym stopniu powoduje ewentualne zanieczyszczenia środowiska. Materiały wykorzystywane do przeprowadzenia inwestycji spełniać będą odpowiednie normy jakościowe i środowiskowe. W uzasadnionych przypadkach tam, gdzie takie działania będą uzasadnione prowadzenie prac budowlanych odbywać się będzie poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów. Inwestycje w tym zakresie będą miały neutralny bądź pozytywny wpływ na wskazane komponenty środowiska. Oddziaływanie inwestycji na środowisko w fazie eksploatacji będzie miało zasięg lokalny, a ilość czynników stanowiących zagrożenie dla środowiska będzie ograniczona. Eksploatacja planowanych przedsięwzięć nie wpłynie znacząco negatywnie na środowisko, nie przewiduje się też możliwości znaczącego negatywnego wpływu na przyrodę.

3.Powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach: cele wskazane w dokumencie wynikają z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym.

4.Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska: zrównoważony rozwój definiuje się jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje integrowanie działań mających na celu wzrost gospodarczy oraz działań społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej i trwałości podstawowych procesów

przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania potrzeb społeczności lub obywateli, zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń. Dokument wskazuje kierunki działań i zadania podejmowane w celu poprawy jakości środowiska, w związku z tym należy stwierdzić, że działania inwestycyjne zawarte w przedmiotowym dokumencie ściśle korelują z założeniami zrównoważonego rozwoju w aspekcie ochrony środowiska oraz wypełniają zobowiązania w stosunku do regulacji prawnych Unii Europejskiej. Program stanowi dokument ramowy mający na celu osiągnięcie pozytywnych skutków dla środowiska i wzrostu komfortu życia mieszkańców przy poszanowaniu zasady zrównoważonego rozwoju - opracowanie, którego założeniem jest poprawa standardów ochrony środowiska w gminie - osiągnięcie pozytywnego wpływu na stan środowiska oraz poprawa jakości życia mieszkańców;

5.Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska: celem realizacji zadań ujętych w dokumencie jest zrównoważony rozwój poprzez realizację inwestycji wpływających na poprawę stanu środowiska przyrodniczego oraz jakości życia mieszkańców. Ich realizacja wpłynie na poprawę stanu środowiska, przyczyni się do utrwalenia pozytywnych postaw ekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze wśród mieszkańców;

6.Rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko: charakter planowanych działań, rodzaj i skala oddziaływań na środowisko oraz cechy obszaru objętego spodziewanym oddziaływaniem powodują, że realizacja zadań proponowanych w dokumencie nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, a wręcz przeciwnie - przyczynią się do jego poprawy:

7.Prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań: prawdopodobieństwo występowania oddziaływań wydaje się być niewielkie. Zasięg oddziaływania określa niniejszy dokument. Realizacja zadań wskazanych w dokumencie będzie rozłożona w czasie (na lata 2024-2031) i przestrzeni. Oddziaływanie będzie miało charakter krótkoterminowy, a uciążliwości mogą wynikać jedynie z przeprowadzanych robót, np. hałas spowodowany pracą sprzętu mechanicznego. Po zakończeniu inwestycji, nastąpi oddziaływanie wtórne: poprawa ładu przestrzennego, estetyki, funkcjonalności oraz poprawa stanu środowiska przyrodniczego poprzez ograniczenie m. in. zanieczyszczeń powietrza.

8.Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych: nie przewiduje się możliwości wystąpienia skumulowanego oddziaływania na środowisko w trakcie realizacji, jak i eksploatacji zrealizowanych inwestycji, a także oddziaływań transgranicznych przedsięwzięć ujętych w Programie. Działania nie będą oddziaływać na obszary poza granicami gminy. Nie zachodzą więc przesłanki do przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

9.Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska - nie przewiduje się możliwości wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska: w celu minimalizacji ingerencji poszczególnych inwestycji w środowisko, w trakcie realizacji prac będą przestrzegane obowiązujące normy i przepisy w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz przepisy BHP, a także zapewniona zostanie ochrona dla osób oraz własności publicznej poprzez unikanie uciążliwości, skażenia środowiska i hałasu. Działania zaplanowane do

realizacji w ramach Programu ukierunkowane są na poprawę jakości środowiska przyrodniczego na terenie gminy, w tym przede wszystkim na poprawę jakości powietrza, gleb i wód.

10.Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystanie terenu - Realizacja Programu obejmuje głównie obszary przekształcone antropogenicznie, z istniejącą, rozbudowaną infrastrukturą. Obowiązek uzgadniania wszelkich prac inwestycyjnych w ww. strefie ze służbami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków eliminuje wystąpienie negatywnego wpływu przewidzianych inwestycji na zachowanie dziedzictwa kulturowego. Prace związane z realizacją projektów zostaną przeprowadzone w sposób wywierający minimalny wpływ na środowisko przyrodnicze;

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym - w granicach gminy występują: obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, rezerwat przyrody.

Planowane działania nie będą negatywnie oddziaływać na ww. formy ochrony przyrody.

Z up. Wójta

/-/

Bolesław Pawlus

Zastępca Wójta